

Orijinal Araştırma

Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması

A Comparison of the Marital Preferences of University Students with and without a Partner

Zekeriya Çalışkan¹, Sermin Timur Taşhan², İlksen Orhan², Gülçin Nacar²

¹İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, Malatya, Türkiye

²İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Malatya, Türkiye

Özet

Amaç: Araştırma partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması amacıyla yürütülmüştür.

Materyal Metot: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yapılmıştır. Araştırma bir devlet Üniversitesi'nin Fakülte ve Yüksekokullarında, 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenimlerini sürdüren 1446 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler literatürden yararlanılarak geliştirilen katılımcı bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımları alınmış, verilere Ki-Kare testi uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmamızda öğrencilerin %48.5'inin partnerinin olduğu ve %51.9'unun kız, %48.1'inin erkek olduğu saptanmıştır. Araştırmada partneri olan üniversite öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyi olmayanlara göre daha yüksek idi ($p<0.05$). Partneri olan öğrencilerin, eş seçiminde kişiliğin iyi olmasını daha fazla tercih ederken, partneri olmayan öğrencilerin evleneceği kişinin dindar olmasını daha fazla tercih etmektedir ($p<0.001$). Ayrıca partneri olmayan öğrencilerin, partneri olan öğrencilere göre eş seçimini daha çok mantığı ile yapacağı, siyasi görüş farklılığını daha fazla sorun olarak gördüğü ve ailelerin uyumsuzluğunu daha fazla "sorun olur" şeklinde tanımladıkları saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç: Üniversite öğrencilerinin eş seçiminde partner varlığının önemli bir değişken olup partneri olan üniversite öğrencilerinin eş tercihinde kişiliğe daha fazla önem vermektedirler. Partneri olmayan öğrencilerin ise daha geleneksel bir yapı göstererek eş seçiminde kriterlerinin daha fazla olduğu bu doğrultuda evlenme kararını daha çok mantıklarını kullanarak vermek istedikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eş seçimi, partner, Üniversite Öğrencisi

Abstract

Objective: This study aims to compare the preferences of university students who either have or do not have a partner while they are deciding who will be their spouse.

Material and Method: This study is descriptive and correlational. The study was conducted with the cooperation of 1446 students enrolled in the colleges and faculties of a state university in the Spring 2009-2010 semester. The data were collected using a questionnaire that was created after a review of the relevant literature. The data were assessed using frequencies and percentages along with the chi-square test.

Findings: The study determined that 48.5% of the participant students had a partner. Of their partners, 51.9% were females, and 48.1% were males. The educational status of the mothers of the students with a partner was higher than that of those without a partner ($p<0.05$). Students with partners wanted their future spouses to have a good personality, while those without partners preferred to marry a religious and faithful person ($p<0.001$). Students without a partner chose to make their decisions about their spouses based on reason. They saw political differences as a bigger problem and worried more about the potential incompatibility of their in-laws than the other group of students ($p<0.05$).

Conclusion: Having or not having a partner is an important variable in university students' choices about their future spouses. The primary consideration of the students who have a boyfriend or girlfriend is the character of their spouse. Students who do not have a partner think more conventionally and have a larger number of criteria for their marital choices, leading them to prefer to use logic to make these decisions.

Keywords: Choice of Spouse, Partner, University Student

Giriş

İnsanoğlu yaşamı boyunca sosyal, psikolojik, ekonomik, siyasi ve dini birçok alanda mutluluğa giden yolu aramaktadır. Evlilik de insanın mutluluğunda önemli bir yere sahiptir (1). Evlilik çok yönlü olan bir beraberliktir (2). Evlilik ilişkisi, insanın yaşam süresinin yarısından fazlasını, hatta bazen üçte ikisine ulaşan bir süreyi kapsayabildiğinden dolayı, eş seçimi kararı önemli ve bir o kadar da zor ve karmaşık bir süreçtir (1). Evlilik adaylarına etki eden unsurlar aynı zamanda, karar vermeyi kolaylaştırması ya da zorlaştırmasıyla, eş seçiminde önemli olmaktadır (3). Bu kararlar birlikte kişi, bundan sonraki yaşamını kiminle sürdüreceğine, kiminle birlikte yol alıp, gelişip değişeceğine, nasıl bir yaşam sürdüreceğine ve hatta kimden çocuk sahibi olup, kiminle birlikte çocuk yetiştireceğine karar vermiş olmaktadır (1).

İnsanlar evlenme kararını genellikle gençlikten yetişkinliğe geçiş evresinde verirler. Genç yetişkinlik olarak da adlandırılan bu dönem literatürde eş seçimi, eşle birlikte yaşamayı öğrenme, bir aile kurma, çocuk yetiştirme, bir evin işlerini yürütme, yurttaşlık sorumluluğunu üstlenme ve

yaşamda meydana gelebilecek değişimlere uyum sağlama şeklinde nitelendirilmektedir. Bu açıdan üniversite öğrencileri, genç yetişkin nüfus içinde farklı bir konuma sahiptir (4). Üniversite döneminde gencin kendisini bekleyen en önemli iki temel sorun; iyi bir işe girmek ve yuva kurmak için eşini seçmektir. Gençler üniversite yaşamı boyunca pek çok farklı fırsat ve olanaklarla karşılaşmakta, ileride eşleri olacak kişilerle tanışabilmektedirler. Genç yetişkinlik, yapısı itibarıyla, romantik ilişkilerin ve çift olmanın ön plana çıktığı bir dönemdir. Bu dönem aynı zamanda, sağlıklı ilişki davranışları ve eş seçimine yönelmek için ideal bir dönemdir (5, 6, 1).

Eş seçimi tercihleri toplumların kültürel farklılıklarından dolayı toplumdaki topluma farklılık göstermektedir. Araştırmalar eş seçimini etkileyen pek çok faktör olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bunlar yaş, etnik köken, yerleşim yeri, fiziksel özellikler, tutum ve düşünce benzerliği, iletişim şekli, kişilik özellikleri, mal varlığı, bekalet ve dini inanç olarak çeşitlenmektedir (4, 7-9). Bireyler kararlarını belirlerken geçmiş deneyimlerinden etkilenirler. Şimdiki

koşullarında bu deneyimlerine verdiği anlam ve bunlara yapılan yatırımların derecesi de karar verme sürecinde önemli bir rol oynar (10). Öğrencilerin partnerinin olması kadın erkek ilişkisi için önemli bir deneyim olduğu düşünülmektedir.

Amaç

Araştırma partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metod

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini bir devlet Üniversitesi'nin Fakülte ve Yüksekokullarında, 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenimlerini sürdüren son sınıf öğrencilerinin tamamı (2383) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, verilerin toplandığı gün okulda bulunan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 1446 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada örnekleme alınma kriterleri; Öğrencinin son sınıfta olması olmuştur. Araştırmada öğrencilerin 98'si formu eksik doldurduğu için ve 60 öğrenci araştırmaya katılmayı reddettiği için araştırmaya dahil edilmemiştir. Çalışmada evrenin % 63'üne ulaşılmıştır.

Veriler literatürden yararlanılarak geliştirilen ve öğrencilerin demografik özelliklerini içeren katılımcı bilgi formu kullanılarak toplanmıştır (1, 4, 7, 8). Formun anlaşılabilirliğini değerlendirmek için 20 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Görüşme formu öğrencilerin kendisi tarafından doldurulmuştur.

Katılımcı Bilgi Formu: Öğrencilerin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, çalışma durumu, uzun süre yaşanan yer, anne baba eğitim durumu), eş adayında aranılan özellikler,

eş adayını seçme şekli, siyasi görüş farklılığı ve ailelerin uyumu ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin istatistiksel analizi bilgisayarda SPSS 13.0 (Statistical Program for Social Science) istatistik programı yardımı ile değerlendirilmiştir. Verilerin yüzde ve frekans dağılımları alınmış, verilere Ki-Kare testi uygulanmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce, araştırmanın yapılacağı kurumdan yazılı izin alınmıştır. Ayrıca öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiş, bireysel bilgilerinin korunacağı ve istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri belirtilerek gönüllü olanlar çalışmaya dahil edilmiştir.

Bulgular

Partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerinin karşılaştırılması tablo 1' de gösterilmektedir. Araştırmamızda öğrencilerin %48.5'inin partnerinin olduğu, %51.5'inin ise olmadığı ve büyük çoğunluğunun (%92.7) 20-25 yaş aralığında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %51,9' u kız, %48.1' i erkektir. Partneri olan öğrencilerin %80.2'si, olmayan öğrencilerin %77.4'ü en uzun süre yaşadığı yerin kent merkezi olduğunu belirtmiştir. Partneri olan öğrencilerin %54' ü partneri olmayanların ise %31 bir işte çalışmaktadır. Aradaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Araştırmada partneri olan üniversite öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu saptanırken (p<0.05), öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasında istatistiksel olarak bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05) (Tablo 1).

Tablo 1. Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması (N=1446)

Sosyo-Demografik Özellikler	Partneri Olan	Partneri Olmayan	Toplam	İstatistiksel Analiz
	Sayı (%)	Sayı (%)	Sayı (%)	
Yaş				
20-25	644(91.7)	696(93.5)	1340(92.7)	X ² :1.743
>25	58(8.3)	48 (6.5)	106(7.3)	p=0.187
Cinsiyet				
Kadın	353(50.3)	397(53.4)	750(51.9)	X ² :1.368
Erkek	349(49.7)	347(46.6)	696(48.1)	p=0.242
Çalışma Durumu				
Çalışıyor	54(7.7)	31(4.2)	85(5.9)	X ² :8.078
Çalışmıyor	648(92.3)	712(95.8)	1360(94.1)	p=0.004
Uzun Süre Yaşanılan Yer				
Kent	563(80.2)	575(77.4)	1138(78.8)	X ² :1.704
Kır	139(19.8)	168(22.6)	307(21.2)	p=0.192
Anne Eğitimi				
Okuryazar Değil	129(18.3)	150(20.2)	279(19.3)	
Okuryazar/İlkokul	343(48.9)	406(54.6)	749(51.8)	X ² :10.249
Ortaokul/ Lise	183(26.1)	145(19.4)	328(22.7)	p=0.017
Yüksekokul	47(6.7)	43(5.8)	90(6.2)	
Baba Eğitimi				
Okuryazar Değil	15(2.2)	25(3.4)	40(2.8)	
Okuryazar/İlkokul	241(34.3)	289(38.8)	530(36.7)	X ² :6.581
Ortaokul/ Lise	305(43.4)	283(38.0)	588(40.7)	p=0.870
Yüksekokul	141(20.1)	147(19.8)	288(19.8)	
Toplam	702 (48.5)	744 (51.5)	1446 (100.0)	

Araştırmada partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş adayında aradıkları özelliklerin karşılaştırılması tablo 2’ de gösterilmiştir. Partneri olan öğrencilerin eş seçiminde kişiliğin iyi olması tercihi %94.3’iken, partneri olmayan öğrencilerde bu oran %91.3’dür. Aradaki farklılık istatistiksel olarak da anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Partneri olan öğrencilerin %40.5’i,

partneri olmayan öğrencilerin ise %51.6’sı evleneceği kişinin dindar olmasını istemektedir. Aradaki farklılık istatistiksel olarak da ileri derecede anlamlı bulunmuştur ($p<0.001$). Öğrencilerin partnerinin olma durumu ile evleneceği kişinin eğitiminin, gelirinin, mesleğinin, karşındaki kişide fiziksel çekiciliğin olması ve bekaretinin olması arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 2. Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Adayında Aranılan Özelliklerin Karşılaştırılması (N=1446)

Eş Adayında Aranılan Özellikler	Partneri Olan	Partneri Olmayan	Toplam	İstatistiksel Analiz
	Sayı (%)	Sayı (%)	Sayı (%)	
Kişiliğinin İyi Olması				
Evet	662(94.3)	679(91.3)	1341(92.7)	$X^2:4.952$ p=0.026
Hayır	40(5.7)	65(8.7)	105(7.3)	
Eğitiminin İyi Olması				
Evet	495(70.5)	532(71.5)	1027(71.0)	$X^2:0.173$ p=0.678
Hayır	207(29.5)	212(28.5)	419(29.0)	
Gelirinin İyi Olması				
Evet	247(35.2)	268(36.0)	515(35.6)	$X^2:0.110$ p=0.740
Hayır	455(64.8)	476(64.0)	931(64.4)	
Mesleğinin İyi Olması				
Evet	278(39.6)	298(40.1)	576(39.8)	$X^2:0.031$ p=0.861
Hayır	424(60.4)	446(59.9)	870(60.2)	
Fiziksel Olarak Çekici Olması				
Evet	321(45.7)	372(50.0)	693(47.9)	$X^2:2.643$ p=0.104
Hayır	381(54.3)	372(50.0)	753(52.1)	
*Bekaretinin Olması (n:1397)				
Evet	540(79.8)	579(80.4)	1119(80.1)	$X^2:0.093$ p=0.760
Hayır	137(20.2)	141(19.6)	278(19.9)	
Dindar Olması				
Evet	284(40.5)	384(51.6)	668(46.2)	$X^2:18.089$ p=0.001
Hayır	418(59.5)	360(48.4)	778(53.8)	
Toplam	702 (100.0)	744 (100.0)	1446 (100.0)	

*Soruya cevap verenler üzerinden değerlendirilmiştir.

Partneri olan öğrencilerin %4.8’i, partneri olmayan öğrencilerin ise %8.2’si eş seçimini mantığı ile yapacağını belirtmiştir ($p<0.05$). Araştırmada partneri olan öğrencilerin %43’ü siyasi görüş farklılığını sorun olarak görürken, partneri olmayan öğrencilerin %48’i sorun olarak

görmektedir ($p<0.001$). Ayrıca partneri olmayan öğrencilerin %28.9’ i ailelerin uyumsuzluğunun sorun olup olmama durumuna “sorun olur” derken, partneri olan öğrencilerin %18.5’i sorun olacağını belirtmiştir ($p<0.001$). Tüm sonuçlar Tablo 3 de verilmiştir.

Tablo 3. Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Tercihinde Bazı Özelliklerin Karşılaştırılması (N=1446)

Eş Adayını Seçme Şekli	Partneri Olan	Partneri Olmayan	Toplam	İstatistiksel Analiz
	Sayı (%)	Sayı (%)	Sayı (%)	
Eş Adayını Seçme Şekli				
Mantığımla	34(4.8)	61(8.2)	95(6.6)	$X^2:11.090$ p=0.004
Duygularıyla	41(5.8)	25(3.4)	66(4.6)	
Mantık ve Duygularıyla	627(89.4)	658(88.4)	1285(88.8)	
Siyasi Görüş Farklılığı				
Sorun Olmaz	284(40.7)	231(31.3)	515(35.8)	$X^2:14.611$ p=0.001
Sorun Olur	300(43.0)	355(48.0)	655(45.6)	
Kararsızım	114(16.3)	153(20.7)	267(18.6)	
Ailelerin Uyumu				
Sorun Olur	129(18.5)	213(28.9)	342(23.8)	$X^2:52.847$ p=0.001
Sorun Olmaz	284(40.7)	174(23.6)	458(31.9)	
Kararsızım	284(40.8)	350(47.5)	634(44.3)	
Toplam	702 (100.0)	744 (100.0)	1446 (100.0)	

Tartışma

Eş seçimi, daha doğrusu seçilen kişinin doğru insan olduğunu anlamak insan hayatında verilen en önemli kararlardan biridir. İnsanlar eşlerini seçerken ister istemez birçok kriteri bir arada düşünmek durumundadır ve bu durum karmaşık, çok kriterli bir karar verme problemi olarak ortaya çıkar (11). Eş seçiminde tercih edilen özellikler kişisel deneyimlerden etkilenebilmektedir. Bu nedenle partneri olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin eş seçimi tercihlerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan çalışmada bulgular literatür ışığında tartışılmıştır.

Araştırmada partneri olan öğrencilerin, partneri olmayan öğrencilere göre daha fazla gelir getiren bir işte çalıştıkları saptanmıştır ($p<0.05$). Üniversite döneminde öğrencilerin önemli iki temel sorunu iyi bir işe girmek ve eşini seçmektir. İş sahibi olma dönemin başlıca gelişimsel görevlerinden birisi olarak ortaya çıkar (5). Bu nedenle araştırmada işini bulan öğrencilerin eş seçimi kararını daha çabuk verme çabısından kaynaklı olarak çalışan öğrencilerin partnerinin olma durumunun daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Ülkemizde gençlerin akran ve romantik ilişkilerinde sosyal çevre faktörlerinden aileler önemli etkilere sahiptir (12). Araştırmada partneri olan üniversite öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu saptanırken ($p<0.05$), öğrencilerin babalarının eğitim durumu arasında istatistiksel olarak bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Yağmurlu ve ark. yaptığı çalışmada annelerin eğitim düzeyinin çocuğun sosyalleştirme hedefleri ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada, yüksek eğitilmiş annelerin özerklik ve kendini geliştirme ile ilgili hedefler konusunda daha fazla vurgu yapmakta olduğu saptanmıştır (13). Nacak ve ark. yaptığı çalışmada da yüksek eğitilmiş annelerin, düşük eğitilmiş annelere kıyasla, izin verici davranışları daha fazla sergiledikleri belirlenmiştir (14). Kadının eğitim düzeyinin yüksek olması aile içi birçok konuda kadının karar vermesinde olumlu etki yaratmakta kadınların aile içinde karar vermeye katılımları artmaktadır (15). Geleneksel aile yapısının hakim olduğu toplum yapımızda anneler gençler açısından daha ulaşılabilir olmaktadır. Bu nedenle de çalışmamızda anne eğitim düzeyi anlamlı çıkarken baba eğitim düzeyinin anlamlı çıkmadığı düşünülmektedir.

Araştırmada partneri olan öğrencilerin eş seçiminde kişiliğin iyi olması tercihinin, partneri olmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Literatürdeki araştırmalar toplumsal beklentileri de karşılayan kişisel özelliklerin eş seçiminde önemli olduğu sonucunu ortaya çıkarmış, üniversiteli gençlerin eş seçim kriterlerinin ölçeklenmesinde kişilik kriterinin en yüksek değere sahip olduğu görülmüştür (4, 11). Bulgumuz literatür destekler niteliktedir. Kişilik özellikleri bireyin yaşam biçimini oluşturan her konuda onun başarı ve başarısızlığında etkili olan bir faktördür (8). Partneri olan öğrencilerde oluşan duygusal bağın, karşılıklı kişilik özelliği ile alakalı bir durum olduğu bu nedenle eş tercihinde aranan diğer özelliklerin ikinci plana atılmış olabileceği düşünülmektedir.

Evliliğin başlangıcından sonuna kadar sağlıklı işleyiş ve devamlılığın sağlanması amacıyla çeşitli kriterler oluşturulmuştur (16). Araştırmada partneri olmayan öğrencilerin, partneri olan öğrencilere göre evleneceği kişide “dindar olma” özelliğini daha fazla istediği saptanmıştır ($p<0.001$). Literatürde araştırmamızla benzer olarak eş seçiminde “eşin dindar olması” ön plana çıkan bir

tercih olarak saptanmıştır. (1, 4, 17, 18). Dindarlık, içinde yaşanılan toplumun tutum ve değer yargılarından etkilenen ve daha çok gelenekçi çevrelerde yaşayan insanları etkileyen görece bir olgudur. Böylelikle eşin dindar olması beklentisinin, bireyin içinde yaşadığı toplumun konuya bakış açısından önemli ölçüde etkilenmiş olabileceği düşünülmüştür (19). Araştırmamızın ülkenin doğusunda daha geleneksel bir yapıya sahip bir bölgede yapılmış olmasından dolayı partneri olmayan öğrencilerin eş seçiminde “dindar olma” özelliğini daha fazla tercih etmiş olabileceği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencileri, üniversiteye geldikleri ilk yıllardan mezun olana kadar sosyalleşmelerindeki farklılaşmayla birlikte eş seçimine dönük fikirlerinin de geliştiği bir dönemden geçerler. Evliliği düşünmek ve hayal eden bu gençlik, çevresindeki arkadaşlarından aradığı kriterlere uygunluğuna göre birisini kendisine eş adayı seçebilir (1). Araştırmada öğrencilerin partnerinin olma durumu ile evleneceği kişinin eğitiminin, gelirinin, mesleğinin, karşıdaki kişide fiziksel çekiciliğin ve bekaletinin olması beklentisi arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$). Literatürde de fiziki özelliklerin eş seçiminde son sıralarda olduğu görülmektedir (4, 5). Aytaç ve Bayram’ın (5) çalışmasında, bulgumuzla paralel olarak eğitim düzeyi ve maddi gelir kriterleri eş seçiminde en düşük öneme sahip kriterler arasında bulunmuştur. Efe’nin çalışmasında potansiyel eşin ruhen sağlıklı olması, bedenen sağlıklı olmasının daha ön sıralarda önemsenen bir özellik olarak kaydedilmiştir (19). Bulgumuz literatür ile paralellik göstermektedir.

Evliliklerde aile onayının alınması ve kişisel beklenti ve tercihlerinde çiftlerin her iki tarafın ailesi ile uyumu gözetmesi, önemli olmaktadır. Ancak, gençlerin bağımsızlığını kazanması ve benlik gelişiminin tamamlanabilmesi için, ailenin evlilik öncesi ve sonrası yönlendirici etkisinin de azalması gerekmektedir (3). Aile ve akrabaların, eş seçimi ve evliliklerde etkili olmaları geleneksel toplumlarda daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Günümüzde flörtün yaygınlaşması ve bireyselleşmeyle birlikte, aile ve akrabaların etkisi gittikçe azalmaktadır (3, 20). Araştırmada partneri olmayan öğrenciler partneri olan öğrencilere göre eş seçiminde ailelerin uyumsuzluğunun daha fazla sorun olacağını belirtmiştir ($p<0.001$). Araştırmada istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte partneri olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre daha fazla kent merkezinde yaşamış olmalarıyla da ilişkili olarak partneri olmayan kişilerin daha geleneksel bir yapı özelliği sergilediği bunun bir sonucu olarak da aileler arasındaki uyumu daha fazla önemli kıldıkları düşünülmektedir.

Toplumumuzda dönem dönem ideolojik, dini ve etnik temelli çatışmalar yaşanmaktadır (18). Üniversitede bulunan öğrencilerin, hangi politik eğilim içinde olurlarsa olsun dünyada ve ülkede olup biten her türlü değişim ve gelişmeye eleştirel bir gözle bakabilen, daha duyarlı ve entelektüel kişilerden oluştuğu da akla getirilmelidir (19). Araştırmada partneri olan öğrenciler siyasi görüş farklılığının sorun yaratmayacağını düşünürken, partneri olmayan öğrenciler siyasi görüş farklılığını sorun olarak görmektedir ($p<0.001$). Bu durumun eşin dünya ve politik görüşünün kendisinininki ile aynı olmasını tercih etmiş olan öğrencilerin, bu konuya ilişkin daha tutucu bir yaklaşım içinde olabileceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca bireylerin evliliklerinde çatışma yaşayacaklarına veya evliliklerinin politik görüşler nedeniyle sona ereceğine

ilişkin yaşadıkları kaygının da etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Sağlıklı bir evlilik, çiftlerin birbirleriyle evlenmek için uygun olup olmadıkları konusunda sağlıklı karar vermeleriyle başlar. Tek bir kritere bağlı kalınarak yapılan evlilikler boşanma riskini arttırmaktadır. Sadece mantık evliliği yapmaya çalışmak da boşanma riskini arttıran nedenler arasında gösterilmektedir (21). Eşler arasında denklik ve duygusal yakınlık yok ise sadece mantıki sebeplerle kurulan bu tür bir evlilik sağlıklı bir aile meydana getiremeyecektir (11, 22). Araştırmada partneri olmayan öğrenciler, partneri olan öğrencilerden daha fazla eş seçimini mantığı ile yapacaklarını belirtmişlerdir ($p<0.05$). Bulgumuz literatürle paralellik göstermektedir. Çalışmada partner varlığının akıl ve duygusal dengesi koruma konusundaki bilincin azalmasına, evlilik kararında eşlerin daha çok karşılıklı duygulara bağlı olarak duygu odaklı davranışların olmasına neden olduğu düşünülmektedir. Partneri olmayan bireyler evlilik tercihlerinde daha az duygusal nitelik taşıdıklarından partneri olan öğrencilerden daha fazla eş seçimini mantığı ile yapacaklarını belirttikleri düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmamızda öğrencilerin yaklaşık yarısının partnerinin olduğu ve partneri olan üniversite öğrencilerinin annelerinin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada partneri olan öğrencilerin, eş seçiminde “kişiliğin iyi olmasını” daha fazla tercih ettiğini belirtirken, partneri olmayan öğrencilerin eş tercihini mantığını kullanarak yapacağı, evleneceği kişinin dindar olmasını istediği, siyasi görüş farklılığını daha fazla sorun olarak gördüğü ve ailelerin uyumsuzluğunun sorun olacağını belirttikleri görülmektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda partner varlığının eş seçiminde tercih kriterlerini değiştirdiği, kişilerin kendi kararlarını vermeleri ve bilinçli tercih etmeleri yönünde önemli bir yaşam deneyimi olduğu görülmektedir. Ayrıca evlilik öncesi arkadaşlık deneyiminin evlilik ve evlilikte mutluluk düzeyine etkisine yönelik araştırmalara da ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Bener M. Dindarlık-Eş Seçimi İlişkisi (Sdü Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi 2011.
2. Özdemir Y, Çok F. Ergenlikte Özerklik Gelişimi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2011; 4 (36): 152-64
3. Yılmazçoban AM. Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi 2011; 1: 178-95.
4. Bozgeyikli H, Toprak E. Üniversiteli Gençlerin Eş Seçim Kriterlerinin Sıralama Yargılarıyla Ölçeklenmesi. Gençlik Araştırmaları Dergisi 2013; 1(1): 68-87.
5. Aytaç S, Bayram N. Üniversite Gençliğinin İş Ve Eş Seçimindeki Etkin Kriterlerinin Analitik Hiyerarşi

- Süreci (Ahp) İle Analizi. İş Güç Endüstri İlişkileri Ve İnsan Kaynakları Dergisi 2001; 3(1): 97 .
6. Haskan Avcı Ö. Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilerde Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular. Ege Eğitim Dergisi 2014; 15(1): 279-99.
7. Türkarlan N, Süleymanov A. Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evlilik Konusundaki Görüş ve Düşünceleri Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırması. Karadeniz Blacksea-Chornoye More 2010; 54-66. www.ceeol.com.
8. Güngen Y, Tokyürek Ş, Şanlı N. Ev Ve Ailede Yaşam Yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık. 2002.
9. Yatkın N. İslâm'da Evlilik Ve Eş Seçiminde Dindarlığın Tercih Edilmesi. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2010; 33: 47-61.
10. Doğan, H. (2010). Kariyer Karar Verme Grup Rehberliği Programının 9. Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Karar Verme Güçlük Düzeylerine Etkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
11. Tüzemen A, Özdağoğlu A. Doktora Öğrencilerinin Eş Seçiminde Önem Verdikleri Kriterlerin Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi İle Belirlenmesi. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 2007; 21(1): 215-32.
12. Çevik B, Atıcı M. Lise 3. Sınıf Öğrencilerinin Arkadaşlık İlişkilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2008; 17(2): 35-50.
13. Yağmurlu B, Çıtlak B, Dost A, Leyendecker B. Türk Annelerin Çocuk Sosyalleştirme Hedeflerinde Eğitime Bağlı Olarak Gözlemlenen Farklılıklar. Türk Psikoloji Dergisi 2009; 24 (63): 1-15
14. Nacak M, Yağmurlu B, Durgel E, Vijver FV. Metropol ve Anadolu'da Ebeveynlik: Biliş ve Davranışlarda Şehrin ve Eğitim Düzeyinin Rolü. Türk Psikoloji Dergisi 2011; 26 (67): 85-100
15. Erbil N, Pasinlioğlu T. Kadının Ailede Karar Vermeye Etkisi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergi 2004; 7(2): 1-11.
16. Çakır L. İslam Hukuku Kaynaklarında Evlilikte Denklik Meselesi Ve Günümüz Türk Toplumundaki Yansıması. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi 2006.
17. Bacanlı H. Üniversite Öğrencilerinin Değer Tercihleri. Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi 2001; 5(4): 597-611.
18. Yıldırım İ. Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2007; 3(27): 15-26.
19. Efe E. Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Eğilimleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi 2013.
20. Apostolou M. Parent-Offspring Conflict over Mating: The Case of Beauty. Evol Psychol 2008; 6(2): 303-15.
21. Canel NA. Evlilik ve Aile Hayatı. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü 2012.
22. Battal A. Boşanma Sebepleri Bilimsel Araştırma Projesi Uygulama Sonuçları. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ADAG 2008.

Sorumlu Yazar:

Sermin Timur TAŞHAN

İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu,
Hemşirelik Bölümü, 44100. Kampüs/MALATYA
E-mail: setimur@gmail.com